Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 516449

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	05 maart 2001
Kadaster deel/nr	82739/44

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Leeuwarden	Leeuwarden	Fryslân

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Leeuwarden	B			5087
Leeuwarden	B			4453
Leeuwarden	G			17252
Leeuwarden	B			5296
Leeuwarden	B			4455

*Omschrijving***

Inleiding

De huidige WIRDUMERPOORTSBRUG (ook Beursbrug genaamd) heeft minstens twee voorgangers gehad: een vaste brug over de stadsgracht genaamd `Thyske-Tiltje', (naar de burgemeester Matthijs Feenstra, die deze brug liet maken), die in 1874-1875 opgevolgd werd door een ijzeren draaibrug, ontworpen door de stadsarchitect Th. Romein. Toenemende verkeersproblemen deden de Gemeenteraad in 1938 besluiten tot nieuwbouw. Het huidige exemplaar met brugwachtershuisje werd ontworpen door de gemeentearchitect Justus Zuidema in Interbellumarchitectuur. De bouw begon in juli 1939, de oplevering was in december 1940. Aannemer van het mechanische gedeelte was de N.V. Machinefabriek `Jaffa' te Utrecht. Model en constructie vertonen overeenkomst met de nieuwe Vrouwenpoortsbrug (1934) en de nieuwe Noorderbrug (1938) van dezelfde architect. De Wirdumerpoortsbrug verbindt het Zuiderplein met de Wirdumerdijk. Renovatie is in voorbereiding.

Omschrijving

De onderbouw is uitgevoerd in beton, bekleed met baksteen en granieten elementen.Het voegwerk is identiek aan dat van het raadhuis van Hilversum van Dudok. De walhoofden sluiten met gebogen wanden aan op de walkanten. Het zuidelijk landhoofd

** Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister*
*** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument*
Datum van downloaden 20 april 2024

(waarop aan de westzijde een granieten plaat met de naam van de brug) steekt dieper de gracht in dan het noordelijke, omdat de eerste de kelder bevat voor het contragewicht.Onder het noordelijk landhoofd bevindt zich een stroomopening ten einde de weerstand voor de schepen bij het doorvaren zo gering mogelijk te laten zijn. De bovenbouw bestaat uit een brugwachtershuisje, vier pylonen, draaihekken, lantarens en leuningen. Het brugwachtershuisje heeft een ronde plattegrond. Het staat op een granieten plint en heeft bakstenen wanden met voor driekwart van de omtrek een vensterreeks, onderbroken door een deur. Onder de ramen bevindt zich een granieten band. Het twaalfzijdige, nagenoeg vlakke dak is belegd met koperplaten. Raam- en deurkozijnen zijn niet meer origineel. In het huisje bleef een kleine, natuurstenen schoorsteenmantel bewaard tussen twee kastdeuren. De bediening van de brug geschiedt vanaf de zuidoostelijke pyloon, die daartoe uitgevoerd is als een driekwart cirkelvormige borstwering van baksteen met een granieten bovenrand. De zuidwestelijke pyloon heeft een flauw gebogen granieten afdekking. De noordelijke pylonen zijn hoger en zijn voorzien van reliëfs in graniet, voorstellende respectievelijk het wapen van Leeuwarden (een klimmende leeuw in een schild) met daaronder `1940', op het westelijk exemplaar en het wapen van Friesland (twee boven elkaar geplaatste lopende leeuwen) met daaronder `ANNO' op het oostelijke exemplaar. De reliëfs werden vervaardigd door Nina Baanders-Kessler. Naast de pylonen bevinden zich op granieten consoles lantarens met een ronde doorsnede. Verjongingen worden gemarkeerd door ringen. Aan een dwarsbalk, ondersteund door decoratieve krullen hangen de -niet originele- armaturen. De draaihekken zijn opgehangen aan H-profielen met daarop de originele stoplichten. De hekken hebben een kokervormige onderligger met daarop een hekwerk van buismateriaal. De leuningen op het val zijn van buismateriaal, die op de vleugelwanden hebben gegoten ijzeren ellipsoïde stijlen met daartussen buizen. De scheepvaartnavigatielichten werden verwijderd nadat de brug is vastgezet.

Waardering

Brug van architectuurhistorisch en cultuurhistorisch belang:

- vanwege de nagenoeg ongerepte staat waarin hij zich bevindt;

- vanwege de reliëfs van Nina Baanders-Kessler, die de verbindende functie van de brug tussen stad en provincie illustreren;

- als goede representant van het werk van Justus Zuidema; - vanwege de plastische kwaliteiten van de architectuur.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Weg- en waterbouwkundige werken	Brug(C)	Verkeersbrug